

สินทรัพย์ หักหนี้ และส่วนของเจ้าของ (หัวใจสำคัญของสมการบัญชี)

รายวิชา การบัญชีเบื้องต้น | ปวช. 1 สาขาวิชาการบัญชี
วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี
ผู้สอน : ครูกุลจิรา กุลชิน (ครูทุ๊กไก่)

กฎทองของการบัญชี: ความสมดุลที่ต้องมีเสมอ

สมการบัญชี (Accounting Equation) คือหัวใจของการจัดทำงบการเงิน
ทุกสิ่งที่กิจการ "มี" ต้องเท่ากับ "แหล่งที่มา" ของสิ่งนั้นเสมอ

$$\text{สินทรัพย์} = \text{หนี้สิน} + \text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}$$

(Assets = Liabilities + Equity)

1. สินทรัพย์ (Assets) คืออะไร?

"ทรัพยากรที่อยู่ในการควบคุมของกิจการ และจะสร้างประโยชน์ในอนาคต"
สิ่งของ ทรัพย์สิน หรือสิทธิที่มีมูลค่าเป็นตัวเงิน ซึ่งเกิดจากเหตุการณ์ในอดีต (เช่น ซื้อมา หรือผลิตเอง)

การแบ่งประเภทสินทรัพย์: วัดกันที่ 'สภาพคล่อง' (Liquidity)

สินทรัพย์แบ่งเป็น 2 ประเภทหลัก โดยใช้เกณฑ์ 'ระยะเวลา 1 ปี' (หรือรอบระยะเวลาดำเนินงาน)

สินทรัพย์หมุนเวียน (Current Assets)

- ✓ เปลี่ยนเป็นเงินสดได้เร็ว (ภายใน 1 ปี)
- ✓ ตัวอย่าง: เงินสด, สินค้าคงเหลือ, ลูกหนี้การค้า

สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (Non-Current Assets)

- 📅 ใช้งานระยะยาว (เกิน 1 ปี)
- 📅 ตัวอย่าง: ที่ดิน, อาคาร, รถยนต์, ลิขสิทธิ์

2. หนี้สิน (Liabilities) คืออะไร?

"ภาระผูกพันในปัจจุบัน ที่ต้องจ่ายคืนให้บุคคลภายนอกในอนาคต"

เกิดจากเหตุการณ์ในอดีต (เช่น การกู้ยืม การซื้อของเงินเชื่อ)
ซึ่งจะทำให้กิจการต้องสูญเสยทรัพย์สิน (เช่น เสียเงินสด) เพื่อชำระหนี้

เจ้าหนี้การค้า

เงินกู้ยืมธนาคาร

การแบ่งประเภทหนี้สิน: ถึงกำหนดจ่ายเมื่อไหร่?

หนี้สินก็แบ่งเป็น 2 ประเภท โดยใช้เกณฑ์ 'ระยะเวลา 1 ปี' เช่นเดียวกัน

หนี้สินหมุนเวียน (Current Liabilities)

- ✓ ต้องชำระคืนภายใน 1 ปี
- ✓ ตัวอย่าง: เจ้าหนี้การค้า, เงินเบิกเกินบัญชี, ค่าน้ำค่าไฟค้างจ่าย

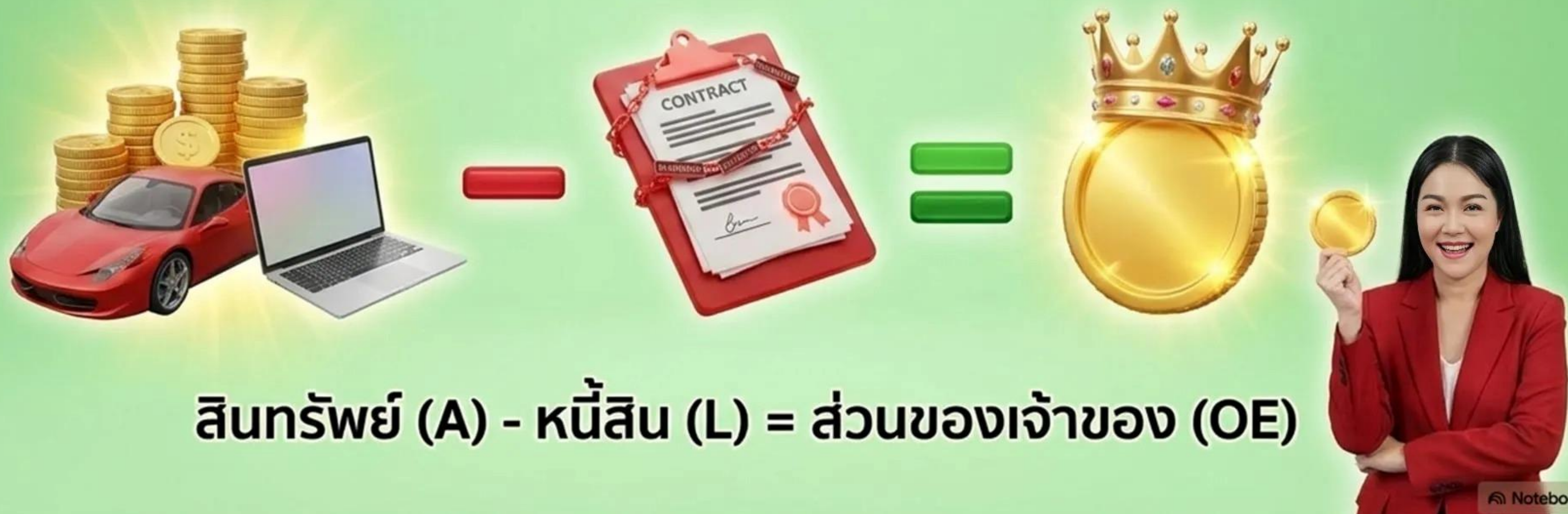
หนี้สินไม่หมุนเวียน (Non-Current Liabilities)

- 📅 ระยะเวลาชำระคืนเกินกว่า 1 ปี
- 📅 ตัวอย่าง: เงินกู้ยืมระยะยาว, หุ้นกู้

3. ส่วนของเจ้าของ (Owner's Equity / ทุน)

"ส่วนได้เสียคงเหลือในสินทรัพย์ หลังจากหักหนี้สินออกหมดแล้ว"
พูดง่ายๆ คือ ถ้าเราขายสินทรัพย์ทั้งหมดที่มี แล้วนำเงินไปใช้หนี้จนหมด
เงินที่เหลืออยู่คือ "ความมั่งคั่งที่แท้จริง" ของเจ้าของกิจการ

พิสูจน์สมการบัญชี: ตัวอย่างในชีวิตจริง

สมมติว่ากิจการซื้อรถยนต์ 1 คัน ราคา 500,000 บาท
โดยจ่ายเงินดาวน์เอง 100,000 บาท และจัดไฟแนนซ์ (กู้ธนาคาร) 400,000 บาท

สมการจะสมดุลเสมอ: $500,000 = 400,000 + 100,000$

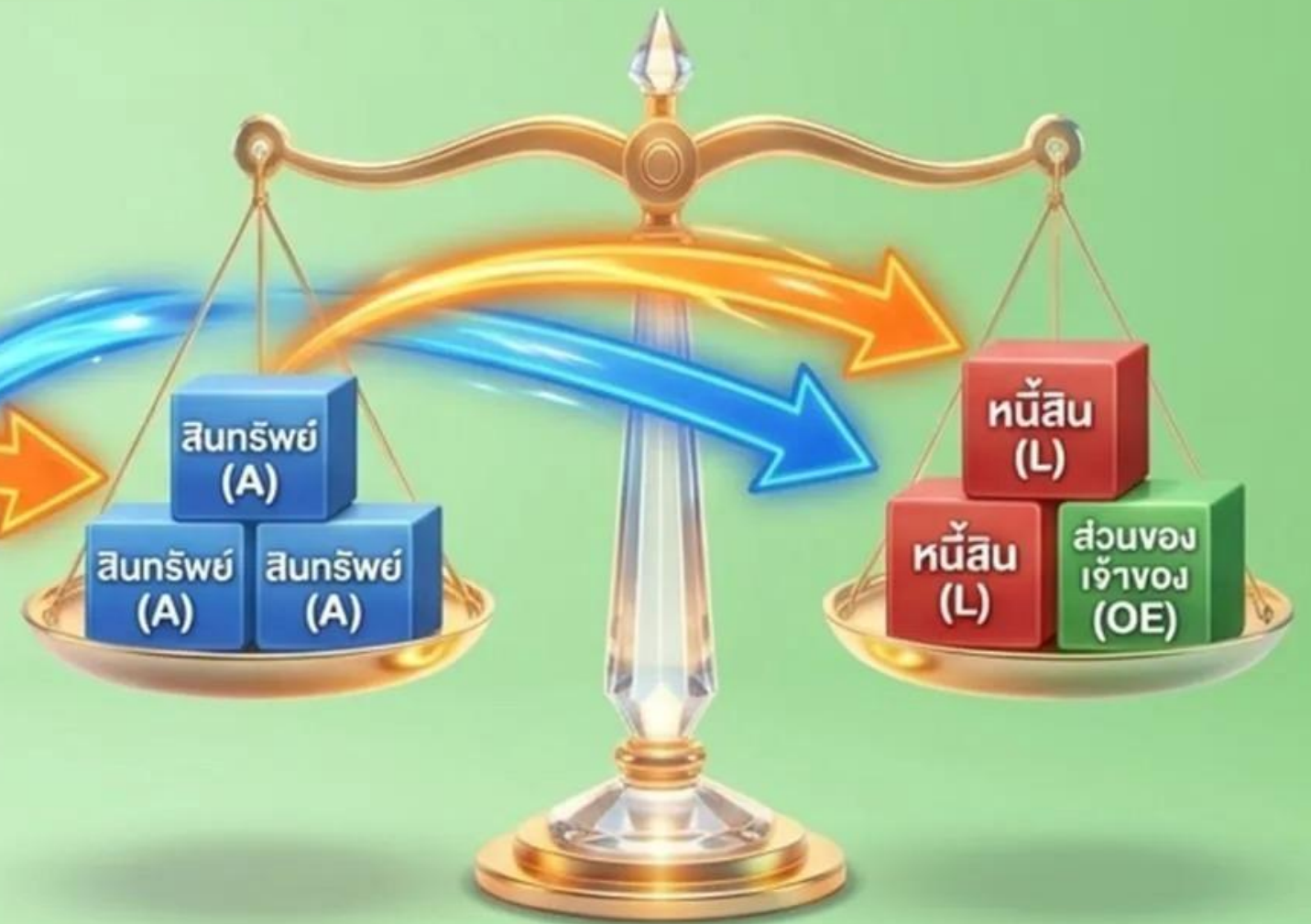
การวิเคราะห์รายการค้า (Transaction Analysis)

ทุกครั้งที่เกิด "**รายการค้า**" (เช่น ชื้อของ จ่ายเงินกู้ รับรายได้) จะส่งผลกระทบต่อ สินทรัพย์ หนี้สิน หรือส่วนของผู้เจ้าของ
กฎเหล็ก: ไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้น หลังการวิเคราะห์ "**สมการบัญชีต้องสมดุลเสมอ**" (ฝั่งซ้าย = ฝั่งขวา)

โลกแห่งความเป็นจริง (The Real World)

การแปลงเป็นบัญชี (The Accounting Abstraction)

วิเคราะห์รายการค้า: กรณีที่ 1 เริ่มต้นธุรกิจ

เหตุการณ์: เจ้าของกิจการนำเงินสด 200,000 บาท มาลงทุน

ผลการวิเคราะห์:

- สินทรัพย์ (เงินสด)
เพิ่มขึ้น (+A)
200,000 บาท
- ส่วนของเจ้าของ (ทุน)
เพิ่มขึ้น (+OE)
200,000 บาท

วิเคราะห์รายการค้า: กรณีที่ 2 ซื้อของเป็นเงินเชื่อ

เหตุการณ์: ซื้ออุปกรณ์สำนักงาน 50,000 บาท แต่ยังไม่จ่ายเงิน (เป็นเงินเชื่อ)

ผลการวิเคราะห์:

- สินทรัพย์ (อุปกรณ์)
เพิ่มขึ้น (+A)
50,000 บาท
- หนี้สิน (เจ้าหนี้การค้า)
เพิ่มขึ้น (+L)
50,000 บาท

วิเคราะห์รายการค้า: กรณีที่ 3 จ่ายชำระหนี้

เหตุการณ์: นำเงินสดไปจ่ายชำระหนี้ให้เจ้าหนี้ 50,000 บาท

ผลการวิเคราะห์:

- สินทรัพย์ (เงินสด)
ลดลง (-A)
50,000 บาท
- หนี้สิน (เจ้าหนี้การค้า)
ลดลง (-L)
50,000 บาท

วิเคราะห์รายการค้า: กรณีที่ 4 รายได้และค่าใช้จ่าย

รายได้ทำให้ทุน **เพิ่ม** | ค่าใช้จ่ายทำให้ทุน **ลด**

[รับรายได้]

รับเงินสดค่าบริการ 10,000 บาท

- สินทรัพย์เพิ่ม (+A)
(เงินสด)
- ส่วนของเจ้าของ
เพิ่ม (+OE)
(รายได้)

[จ่ายค่าใช้จ่าย]

จ่ายค่าเช่าร้าน 5,000 บาท

- สินทรัพย์ลด (-A)
(เงินสด)
- ส่วนของเจ้าของ
ลด (-OE)
(ค่าใช้จ่าย)

สรุปตารางสมการบัญชี (Cheat Sheet ประจำวิชา)

พื้นฐานแน่น บัญชีก็เป็นเรื่องสนุก!

สมการ "สินทรัพย์ = หนี้สิน + ส่วนของเจ้าของ" คือรากฐานที่น้องๆ ปวช. 1 จะใช้ตลอดเส้นทางสายวิชาชีพบัญชี จำไว้เสมอว่า "ทุกรายการค่ามีความสมดุลซ่อนอยู่" สมดุลซ่อนอยู่" ทบทวนบ่อยๆ แล้วเจอกันใหม่ในบทเรียนหน้านะคะ!

